

za www.parpa.pl

Zmiany w kształceniu specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień

25 czerwca 2012 r. Minister Zdrowia podpisał **nowe rozporządzenie w sprawie organizacji, kwalifikacji personelu, sposobu funkcjonowania i rodzajów podmiotów leczniczych wykonujących świadczenia stacjonarne i całodobowe oraz ambulatoryjne w sprawowaniu opieki nad uzależnionymi od alkoholu oraz sposobu współdziałania w tym zakresie z instytucjami publicznymi i organizacjami społecznymi (Dz. U. poz. 734)**. Weszło ono w życie 1 lipca 2012 r.

Ważne zmiany w rozporządzeniu dotyczą procesu kształcenia terapeutów uzależnień. Dotychczasowe rozporządzenie wskazywało, że dyrektor PARPA w porozumieniu z dyrektorem Instytutu Psychiatrii i Neurologii opracowują wewnętrzne założenia dotyczące tego, jak ma być zorganizowany program szkoleniowy. Obecnie podstawowe, kluczowe aspekty przeprowadzenia programu szkolenia zostały określone na poziomie rozporządzenia. Reszta regulacji, których nie ma w rozporządzeniu, jest opisana zarządzeniem Dyrektora PARPA. Znajdują się tam w większości obowiązujące dotychczas zapisy dotyczące trybu akredytacji, organizacji egzaminów, sprawozdawczości, ewaluacji oraz załączniki. Oto najważniejsze zmiany w obszarze kształcenia specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień:

- Osoby, które zdobyły już certyfikaty utrzymują je w mocy. Prosimy jednak, aby ci specjaliści i instruktorzy, którzy otrzymali certyfikaty przed grudniem 2006 r. i nie wystąpili do PARPA z wnioskiem o wydanie certyfikatu wg nowego wzoru, zrobili to jak najprędzej. Otrzymają bezterminowo certyfikat z numerem, jaki otrzymali poprzednio i z suchą pieczęcią PARPA.
- Przypominamy, że osoby niemające jeszcze certyfikatów, a pozostające w trakcie nauki, nie mają prawa używania tytułu specjalisty psychoterapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień.
- Osoby ubiegające się o otrzymanie statusu specjalisty psychoterapii uzależnień albo instruktora terapii uzależnień z chwilą rozpoczęcia pierwszego etapu programu szkolenia muszą wystąpić do Agencji o zaświadczenie potwierdzające status „osoby uczestniczącej w programie szkolenia w zakresie specjalisty psychoterapii uzależnień” albo status „osoby uczestniczącej w programie szkolenia w zakresie instruktora terapii uzależnień”.

Poprzednio o zaświadczenia potwierdzające status występowały najczęściej osoby zatrudnione w placówkach leczenia uzależnień i służyły one jako uprawnienie dla NFZ do wykonywania określonych świadczeń. W tej chwili zaświadczenie to muszą mieć wszyscy uczestnicy programu szkolenia i będzie to weryfikowane zarówno przez szkołę, jak i kierowników staży i superwizorów. Zaświadczenie będzie ważne 5 lat i nie będzie żadnej możliwości przedłużania go. Oznacza to, że osoby, które nie zdadzą egzaminu w ciągu 5 lat a będą chciały kolejny status, będą musiały powtarzać cały proces szkolenia (można podchodzić do egzaminu bez ważnego statusu). Dla niektórych uczestników programu szkolenia pewnie dobrą informacją będzie to, że wszyscy, którzy zgłoszą się o zaświadczenie o potwierdzeniu statusu po 1 lipca 2012 r. (dotyczy to zarówno tych, którzy jeszcze nie występowali o potwierdzenie statusu, jak i ci, którzy mieli już przedłużane zaświadczenie na krótsze odcinki czasu) będą mieli wydawane zaświadczenie ważne przez kolejne 5 lat.

- Rozporządzenie zawęży listę magistrów określonych kierunków studiów, którzy mogą odbyć szkolenie w zakresie specjalisty psychoterapii uzależnień. Obecnie w zakresie specjalisty psychoterapii uzależnień będą się mogły uczyć osoby posiadające tytuł zawodowy lekarza lub tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa lub osoby, które uzyskały tytuł magistra po studiach na kierunkach: psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, socjologia, resocjalizacja, nauki o rodzinie, teologia lub filozofia. Osoby, które rozpoczęły naukę przed 1 lipca z rozszerzonym i dopuszczonym wcześniej profilem wykształcenia będą ją mogły kontynuować na zasadach obowiązujących przed 1 lipca i zdać egzamin.
- W rozporządzeniu pojawia się zapis, że „psychoterapię uzależnienia od alkoholu i psychoterapię członków rodzin prowadzą osoby posiadające certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień albo decyzję o uznaniu kwalifikacji zawodowych”. Sformułowanie to wzbudziło nadzieje, że to Agencja będzie uznawała kwalifikacje terapeutów inaczej, niż w drodze przejścia programu szkolenia i zdania egzaminu. Tak nie jest. Zapis ten oznacza możliwość uznania kwalifikacji na podstawie różnych umów międzynarodowych w obrębie krajów unijnych, tzn., że dotyczy on niektórych osób, które zdobyły certyfikaty w tym zakresie poza granicami Polski.
- Pojawił się również niepokój, czy należy zwalniać z placówek psychologów i psychoterapeutów. NIE. Do świadczeń w obszarze leczenia uzależnień tzw. koszyk świadczeń czyli rozporządzenie Ministra Zdrowia ws. świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, dopuścił też innych specjalistów.

Zapisy rozporządzenia ws. organizacji, kwalifikacji personelu (...) koncentrują się na prawnym umocowaniu kwalifikacji zawodowych specjalisty psychoterapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień i opisują ścieżkę zdobywania tych kwalifikacji.

- Od dnia 1 lipca 2012 r. wpisy na listę osób uprawnionych do wykonywania superwizji klinicznej do celów szkoleniowych nie będą podlegały aktualizacji co trzy lata, tzn., że osoby zostają wpisane na listę na stałe. Superwizja kliniczna, będąca trzecim etapem programu szkolenia będzie się odbywała w grupach otwartych, liczących od 3 do 6 osób i będzie trwała co najmniej pół roku.
- Osoby, które ukończą z wynikiem pozytywnym każdy etap programu szkolenia otrzymają zaświadczenie, na którego rewersie będzie znajdowała się ocena ich wiedzy i umiejętności. Kopie obu stron zaświadczeń osoby pozostające w programie szkolenia powinny przysyłać do Agencji po zakończeniu poszczególnych etapów programu szkolenia. Dokumentacja osoby stojącej przed komisją egzaminacyjną będzie zawierała również kopie tych zaświadczeń, co może poszerzyć wiedzę na temat kandydata i ułatwić komisji podjęcie decyzji o zdaniu lub niezdaniu egzaminu w sytuacji, kiedy prace kandydata lub ich ustna obrona budzą wątpliwości egzaminatorów. Osoba ucząca się, której wiedza i umiejętności zostaną ocenione przez szkołę, osobę prowadzącą staż lub superwizję kliniczną jako niewystarczające nie otrzyma zaświadczenia o ukończeniu określonego etapu programu szkolenia z wynikiem pozytywnym. Może otrzymać jedynie poświadczenie o uczestnictwie w tym etapie.
- Program określa minimalne zakresy godzin szkolenia, stażu i superwizji. W przypadku osób mających małe doświadczenie w pracy z klientami może być on zdecydowanie za mały. Osoby prowadzące program szkolenia mogą proponować osobom, których wiedza, a zwłaszcza umiejętności są niewystarczające, aby zdać egzamin, dodatkowe formy kształcenia: dłuższe staże czy dodatkowe sesje superwizji klinicznej.
- Na stronie internetowej PARPA www.parpa.pl w belce „Certyfikacja terapeutów” znajdują się wszystkie informacje dotyczące programu szkolenia. Są one obecnie aktualizowane. Na stronie tej znajdują się również załączniki do zarządzenia Dyrektora PARPA, zawierające dokumenty niezbędne do wystąpienia o potwierdzenie statusów, przystąpienie do egzaminu oraz wzory wniosków certyfikatów i zaświadczeń.

Apelujemy do wszystkich pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu o uważną lekturę zarówno treści rozporządzenia, jak i zarządzenia oraz o śledzenie informacji,

jakie na ten temat będą się pojawiać na stronie internetowej PARPA oraz w dwumiesięczniku „Terapia Uzależnienia i Współzależnienia”.